

Dr. Vida Sándor*

LEFOGLALHATÓ-E A HAMISÍTOTT TRANZITÁRU?

A nemzetközi árukereskedelem, az áruszállítás napjainkban szárazföldön, vízen és légi úton történik, nagy távolságokra. E szállítás alkalmával az áru számos joghatóság (állam) területén halad át, amíg végső rendeltetési helyére érkezik. Ezekben az esetekben merül fel a tranzit, illetve ennek kapcsán a szellemi tulajdon oltalmának kérdése.

A jelen beszámolóban „hamisított tranzitáru” alatt olyan árut értek, amikor az áru a tranzitországokban iparjogvédelmi jogokat (védjegyjog, formatervezésiminta-jog stb.) sért.

A fő szabály úgy szól, hogy a tranzitáru nem foglalható le. Az utóbbi években azonban nem egy példa akadt e szabály kijátszására, ami érthető módon sértette a védjegyjogosultak érdekeit.

Két közismert védjegy, a PHILIPS, valamint a NOKIA jogosultja egymástól függetlenül, más-más országban indított bírósági eljárást ilyen tényállású ügyekben.

A két ügy az EU Bírósága elé került, amely egyesítette azokat, s így hozta meg előzetes döntését.

Tényállás¹

A) A Philips-ügy

2002. november 7-én az Antwerpeni Vám- és Illetéknyomozási Hivatal feltartóztatott egy elektromos borotvakészülékekből álló rakományt, amely Sanghajból érkezett. Azt gyanították, hogy az áruk sérthetik a Philips szellemitulajdon-jogait, különösen a Szellemi Tulajdon Világszervezeténél az elektromos borotvakészülékek tekintetében többek között a Benelux államokra kiterjesztett nemzetközi formatervezési mintákat és a borotvakészülékek külső megjelenéséhez fűződő szerzői jogokat (perösszefoglaló, 17. pont).

A felperes Philips vámhatósági lefoglalás iránti általános kérelmet nyújtott be, amelynek helyt adtak (perösszefoglaló, 18. pont).

Ezt követően a vámhatóságok kiadták a Philipsnek a „Golden Shaver” megnevezésű borotvakészülék egy fényképét, és közölték, hogy a lefoglalt készülékek gyártásában, illetve forgalmazásában a következő cégek vettek részt: a borotvakészülékek kínai gyártójaként a

* jogtanácsos, Danubia Szabadalmi és Jogi Iroda Kft.

¹ P. C. Villalón főtanácsnok perösszefoglalója alapján, C-446/09 és C-495/09 sz. egyesített ügyek.

Lucheng Meijing Industrial Company Ltd; az áruk fuvarozójaként a hongkongi székhelyű Far East Sourcing Ltd; az áruk hongkongi feladójaként a nyilatkozattevő, illetve az áruk címzettjének megbízásából eljáró Röhling Hong Kong Ltd; az áruk belgiumi feladójaként a nyilatkozattevő, illetve az áruk címzettjének megbízásából eljáró Röhling Belgium NV (perösszefoglaló, 19. pont).

A Röhling Belgium képviselőjének vámáru-nyilatkozata alapján az árukat ideiglenes behozatali eljárásra jelentették be a rendeltetési ország feltüntetése nélkül. Az áruk Antwerpenbe érkezésekor azok a Közösségi Vámkódex 49. cikke szerinti gyűjtő vámáru-nyilatkozat hatálya alá tartoztak (perösszefoglaló, 20. pont).

A Philips keresetet indított az Antwerpeni Elsőfokú Bíróság előtt abból a célból, hogy a bíróság állapítsa meg szellemi tulajdon-jogai megsértését. A felperes álláspontja szerint a bíróságnak a 3295/94/EK rendelet 6. cikke (2) bekezdésének *b*) pontja alkalmazása során abból a fikcióból kellett kiindulnia, hogy a lefoglalt borotvakészülékeket Belgiumban gyártották, és ezt követően a belga jogot kellett alkalmaznia a jogsértés fennállásának bizonyítása során (perösszefoglaló, 21. pont).

B) A Nokia-ügy

2008. júliusában Nagy-Britannia Adó- és Vámhivatala; (a továbbiakban vámhivatal) a Heathrow repülőtéren visszatartott és vizsgálat alá vont egy Hongkongból érkező és kolumbiai rendeltetésű áruszállítmányt, amely körülbelül négyszáz mobiltelefont, töltőt, használati útmutatót, dobozt és kiegészítőt tartalmazott, amelyek mindegyikén a NOKIA védjegy szerepelt (perösszefoglaló, 23. pont).

A vámhivatal levelet küldött a felperes Nokiának, amelyhez mintákat mellékelte az említett termékekből. Azok megvizsgálását követően a Nokia értesítette a vámhivatalt, hogy hamisított árukról van szó, és érdeklődött, hogy sor kerül-e az áruk lefoglalására (perösszefoglaló, 24. pont).

Erre a vámhivatal azt közölte, hogy jogi tanácsadás igénybevételét követően kétségei támadtak afelől, hogy bizonyos termékeket miként lehet „hamisítottnak” tekinteni az 1383/2003/EK rendelet 2. cikke (1) bekezdésének *a*) pontja alapján anélkül, hogy bizonyítást nyerne, hogy az Unió piacára szánták azokat. A vámhivatal ezért arra a következtetésre jutott, hogy ilyen bizonyítékok hiányában nem jogszerű elvenni az árukat a tulajdonostól (perösszefoglaló, 25. pont).

Ezt követően a Nokia kérelmet nyújtott be a vámhivatalhoz annak érdekében, hogy elérje a feladó és a címzett nevének és székhelyének, továbbá bármely olyan dokumentumnak a kiadását, amely a szállítmánnyal kapcsolatban a vámhivatal rendelkezésére áll. Bár átadták neki e dokumentációt, abból a Nokia sem az áruk feladóját, sem a címzettjét nem tudta azonosítani, amiből arra a következtetésre jutott, hogy mindketten intézkedéseket tettek

annak érdekében, hogy személyük rejtve maradjon. Ezért a Nokia bírósághoz fordult (perösszefoglaló, 26–27. pont).

A Törvényszék (High Court of England and Wales) eljáró bírója megállapította, hogy a rendelet nem jogosította és nem is kötelezte a vámhatóságokat a hamis tranzitárúk lefoglalására vagy elkobzására, mivel nem volt arra utaló bizonyíték, hogy az árukat a tagállamok piacára szánták volna, így azok nem tekinthetők az 1383/2003 EK rendelet 2. cikke (1) bekezdése *a*) pontjának *i.* alpontja szerinti „hamisított árunak” (perösszefoglaló, 28. pont).

A Törvényszék állásfoglalása ellen a Nokia fellebbezést nyújtott be.

Előzetes döntéshozatal iránti megkeresések

A *Philips-ügyben* az antwerpeni elsőfokú bíróság a következő kérdést terjesztette az EU Bírósága elé:

„Az 1994. december 22-i 3295/94/EK rendelet (régi vámrendelet) 6. cikke (2) bekezdésének *b*) pontja a közösségi jog olyan egységes rendelkezése-e, amely köti azt a tagállami bíróságot, amelyhez a jogosult a rendelet 7. cikke alapján fordul, és azt jelenti-e ez a rendelkezés, hogy a bíróság az értékelése során nem veheti figyelembe, hogy az áruk átmeneti megőrzés vagy árutovábbítási eljárás alatt állnak, hanem abból a fikcióból kell kiindulnia, hogy az árukat ebben a tagállamban gyártották, és e tagállam joga alapján kell arról döntenie, hogy ezen áruk sértik-e az adott szellemitulajdon-jogot?”

A *Nokia-ügyben* a Brit Fellebbviteli Bíróság (Court of Appeal) a Philips-ügyre, valamint „a hivatkozott rendelet szisztematikus és egységes értelmezésének szükségességére” tekintettel a következő kérdést terjesztette az EU Bírósága elé előzetes döntéshozatalra:

„A közösségi védjeggyel ellátott, valamely tagállamban vámhatósági felülvizsgálat alatt álló, olyan, nem közösségi tranzitárúk, amelyeket egy harmadik országból egy másik, harmadik országba továbbítanak, az 1383/2003/EK rendelet 2. cikk (1) bekezdésének *a*) pontja értelmében vett ’hamisított árunak’ minősülhetnek-e, amennyiben nincs arra utaló bizonyíték, hogy ezen árukat az Európai Közösség területén fogják forgalomba hozni akár a vám eljárás betartásával, akár jogellenes forgalomba hozatal útján?”

Az ügyek iránti nagy érdeklődést jelzi, hogy írásbeli észrevételeket terjesztett elő a Philips, a Far East Sourcing, a belga, a brit és az olasz kormány, valamint az EU Bizottsága; a Nokia-ügyben a Nokia, az International Trademark Association, a brit, a portugál, a lengyel, a cseh, a finn és az olasz kormány, valamint az EU Bizottsága.

A 2010. november 18-án tartott tárgyaláson szóbeli észrevételeik előadása érdekében megjelentek a Philips-ügyben a Philips, a Far East Sourcing, a belga, a cseh és a brit kormány képviselői, valamint az EU Bizottsága; a Nokia-ügyben a Nokia, az International Trademark Association, a brit, a cseh, a francia, a lengyel és a finn kormány képviselői, valamint az EU Bizottsága.

Perösszefoglaló²

A főtanácsnok perösszefoglalójában abból indul ki, hogy a két ügy eltérő sajátosságai miatt az előterjesztett kérdésekre célszerű külön válaszolni (perösszefoglaló, 34–43. pont). Ennek megfelelően külön fejezetekben fejti ki álláspontját és indítványait.

A *Philips-üggyel* kapcsolatos fejtegetései közül különösen figyelemreméltóak a „jogi fikció”-val kapcsolatos gondolatai. Nevezetesen:

A *jogi fikció*, amely a kérdés lényegét adja, lehetővé teszi mindenekelőtt a „gazdasági tevékenység körében való használat” követelményének kijátszását, amelyet mind a KVR³ 9. cikke, mind a védjegyjogi irányelv⁴ 5. cikke, illetve a 98/71 irányelv 12. cikke valamely közösségi védjegy, nemzeti védjegy, illetve formatervezésiminta-oltalmi jog megsértésének megállapításához előír (perösszefoglaló, 48. pont).

A 3295/94/EK rendelet szövegének elemzése alapján arra a következtetésre jut, hogy annak szövegéből nem következik a „gyártás fikciója” (perösszefoglaló, 54–58. pont), ezért azt mondja, hogy a Philips által képviselt értelmezés túlmutat a közösségi vámrendelet céljain (perösszefoglaló, 59–65. pont), s bár a „jogi fikció” kifejezést az Európai Bíróság is használta már korábban, ez utóbbi alapján szerinte a „gyártási fikció” nem állapítható meg.

A *Nokia-üggyel* kapcsolatosan a jogsértés „gyanújával” kapcsolatos főtanácsosi fejtegetések figyelemre méltóak, s amint az a későbbiekben olvasható, azok némelyikére az EU Bírósága is hivatkozik. Nevezetesen:

A vámrendelet 2. cikkével szemben, amely annak meghatározására korlátozódik, hogy a „rendelet szempontjából” melyek a szellemitulajdon-jogot sértő áruk, az 1., a 4. és a 9. cikk kifejezetten arra az esetre rendelkezik a vámhatóságok eljárásának lehetőségéről, amikor felmerül a „gyanúja”, hogy a bármilyen vámjogi helyzetben lévő áruk valamely szellemitulajdon-jogot „sértenek” vagy „feltehetően sértenek” (perösszefoglaló, 90. pont).

A fent kifejtettek alapján az 1383/2003/EK rendelet (és azt megelőzően a 3295/94 EK rendelet) egyértelműen megkülönbözteti a vámhatóságok eljárásának és a jogsértés tényleges megállapításának szakaszát. Az első tipikusan közigazgatási, megelőző jellegű szakasz, míg a második jellemzően bírósági természetű szakasz, és minden esetben az ügy érdemében hozott, általában végleges döntést eredményez (perösszefoglaló, 91. pont).

Tehát ahogy a rendelet különböző hatóságokra ruhazza a döntési jogosultságot a fenti szakaszok mindegyikében, eltérő feltételekhez is köti azokat, szigorúbb követelményeket határozva meg az ügy érdeméről szóló döntés esetében, mivel ez vezethet a szóban forgó védjegynek az Unió gazdasági tevékenysége körében való használatának megtiltásához.

² C-446/09 és C-495/09 sz. egyesített ügyek.

³ 40/94/EK rendelet a közösségi védjegyről.

⁴ 89/104/EK irányelv, korszerűsítve a 98/71/EK irányelvvel a tagállamok védjegyjogának harmonizálásáról.

Ezzel szemben a vámhatóságok által alkalmazható intézkedések átmenetiek és megelőző jellegűek, ezért logikus, hogy azt a küszöböt, amely felett lehetségessé válik ezen eljárás, alacsonyabb követelményi szinten határozzák meg (perösszefoglaló, 92. pont).

Így magyarázható, hogy az 1383/2003/EK rendelet 5. cikkének (5) bekezdése, amely kimerítően szabályozza a vámhatóságok eljárása iránti kérelem tartalmát, kizárólag azt követeli meg, hogy tartalmazza „mindazon adatokat, amelyek a vámhatóság számára lehetővé teszik, hogy az árukat könnyen felismerjék”, így különösen „pontos adatokat a csalás típusáról vagy módjáról, amelyről a jogosultnak esetlegesen tudomása van” (perösszefoglaló, 93. pont).

Egyidejűleg a rendelkezés megköveteli a kérelmezőtől „annak igazolását, hogy a kérelmező az árukkal ... kapcsolatban érvényesített jogok jogosultja”, és egy nyilatkozatot ír elő, amellyel felelősséget vállal az érintett személyek felé arra az esetre, ha az eljárás a jogosult cselekménye vagy mulasztása miatt megszakad, vagy a kérdéses árukról később megállapítást nyer, hogy nem sértenek szellemitulajdon-jogot [a 6. cikk (1) bekezdése]. Az áruk „szándékolt rendeltetési helyét” más adatokhoz, mint például „az áruk tervezett érkezési vagy indulási dátumához” hasonlóan csak abban az esetben kell a kérelemben feltüntetni „tájékoztató jelleggel ..., ha a jogosultnak esetlegesen rendelkezésére áll” (perösszefoglaló, 94. pont).

A cél tehát a gyanús áruk helyének meghatározása, valamint a kérelem bizonyos fokú komolyságának biztosítása, és természetesen nem a hivatkozott jog megsértésének megállapítása. Amennyiben a jogalkotó már ebben a szakaszban a jogsértés fennállását alátámasztó bizonyítékokat követelt volna (bár eshetőleges jelleggel), kifejezett formában tette volna (perösszefoglaló, 95. pont).

A vámhatóságok nem előlegezhetik meg az ügy érdemére vonatkozó jövőbeli döntést.

Egyértelmű ugyanis, hogy nem a vámhatóságok feladata annak végleges megállapítása, hogy fennáll-e a szellemitulajdon-jogok megsértése. Amennyiben a 2. cikkből az következne, hogy a rendelet a jogsértés ugyanolyan szintű bizonyítását írja elő az áruk vámjogi lefoglalásához, továbbá a forgalomból való kivonásukhoz vagy megsemmisítésükhöz, a vámhatóságok döntése bizonyos értelemben megelőlegezné az ügy érdeméről szóló eljárás eredményét, amelyre egy későbbi időpontban és egy másik hatóság döntése révén kerül sor (perösszefoglaló, 96. pont).

A megelőző ellenőrzés tehát nem függhet a szellemitulajdon-jog megsértésének előzetes megállapításától. Megelőző eszközként átmeneti jellegű (nem több mint tíz nap), és természetesen, hogy előzetes adatok vagy „gyanú” alapján kerül alkalmazásra (perösszefoglaló, 97. pont).

A bizonyítással kapcsolatos ilyen típusú követelmények a gyakorlatban megakadályozhatnának bármilyen típusú beavatkozást a külső árutovábbítás alatt álló árukkal kapcsolatban annak ellenére, hogy ezek kifejezetten a rendelet alkalmazási körébe tartoznak (perösszefoglaló, 98. pont).

A fentiek szerint a „hamisított áruk”-nak az 1383/2003/EK rendelet 2. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt meghatározása támogatja a vámrendelet többi rendelkezésének

érvényesülését, és úgy kell értelmezni, hogy lehetővé váljon e rendelkezések megfelelő alkalmazása (perösszefoglaló, 102. pont).

A rendelet – amint címéből is következik – „az egyes szellemi tulajdon-jogokat feltehetően sértő áruk elleni vámhatósági intézkedéseket” és az „ilyen jogokat ténylegesen sértő áruk ellen hozandó intézkedéseket” szabályozza (perösszefoglaló, 103. pont).

Az utóbbihoz meg kell állapítani, hogy az áru a 2. cikk értelmében „hamisított” vagy „kalóz”. E tekintetben a védjegyekről és más szellemi tulajdon-jogokról szóló anyagi jogi szabályozásban foglalt szempontokhoz kell fordulni. A 2. cikk erre való hivatkozását következőképpen így kell értelmezni (perösszefoglaló, 104. pont).

Ezzel szemben ahhoz, hogy a vámhatóságok bizonyos áruk vonatkozásában intézkedhessenek, elegendő, ha az „gyanús”, hogy fennállnak a 2. cikk szerinti meghatározásban foglalt követelmények, közöttük az anyagi jogi szabályozásból levezethetők, amelyekre a rendelkezés hivatkozik (perösszefoglaló, 105. pont).

A probléma tehát abban áll, hogy a „gyanú” fogalma ezen összefüggésben szorosán kapcsolódik a tényekhez. Kétségtelen, hogy „gyanú” alatt nem megcáfolhatatlan megállapításokat kell érteni, de azt is el kell kerülni, hogy e kritérium a vámhatóságok intézkedését illetően teljes önkényhez vezessen (perösszefoglaló, 106. pont).

Ezért a vámhatóságoknak az ellenőrzésük alá vont tranzitáruk vonatkozásában történő jogszerű beavatkozásához legalább valamiféle „bizonyítékelemmel” (*beginnings of proof*), azaz bizonyos gyanújelekkel kellene rendelkezniük arra vonatkozóan, hogy az adott áruk ténylegesen szellemi tulajdon-jogot sérthetnek (perösszefoglaló, 107. pont).

A tranzitáruk egyedi esetében a legnehezebben megítélhető tényező e szakaszban természetesen az áruk rendeltetési helye (perösszefoglaló, 108. pont).

Ebből a szempontból a „gyanú” értékelése során különös tekintettel kell lenni az árunak az Unió piacára való csalárd behozatala kockázatára. A közösségi felügyeleti rendszerből eredő minden elővigyázatosság ellenére a kockázat fennáll, következésképpen nem szabad megfeleledkezni arról, hogy bár a külső árutovábbítási eljárás önmagában jogi fikción alapul, az áruk fizikailag ténylegesen az Unió területén találhatók (perösszefoglaló, 109. pont).

Így a fikció értelmében a tranzitáru-továbbítási eljárás alá vont árukat nem terhelik sem behozatali vámok, sem más kereskedelempolitikai intézkedések; ezeket úgy kell tekinteni, mintha az Unió területére be sem léptek volna. Tehát amint a Polo/Lauren-ügyben hozott (C-383/98) ítéletben egyértelműen megállapításra kerül, a tranzitáru-továbbítás „a belső piactól nem teljesen idegen tevékenység”. Végeredményben azt kell értékelni, hogy e kockázat eléri-e azt a szintet, amely lehetővé teszi, hogy bizonyos árukat „gyanúsoknak” minősítsenek abból a szempontból, hogy szellemi tulajdon-jogot sérthetnek (perösszefoglaló, 110. pont).

A fentiek alapján és a teljesség igénye nélkül az olyan körülmények mint az árutovábbítási eljárás jelentős elhúzódása, a használt szállítóeszközök fajtája és száma, az áruk feladójának azonosításával kapcsolatos kisebb vagy nagyobb nehézségek vagy a rendeltetési helyre, illetve a célállomásra vagy a címzettre vonatkozó adatok hiánya bizonyos körülmények kö-

zött alátámaszthatják a megalapozott gyanút arra vonatkozóan, hogy a külső megjelenésük alapján „hamisított” vagy „kalóz”-árúknak tűnő áruk az Unióban kerülnek forgalomba hozatalra (perösszefoglaló, 111. pont).

Összegezve a főtanácsnok azt a választ javasolja a Brit Fellebbviteli Bíróság által előterjesztett kérdésre, hogy a közösségi védjeggyel ellátott, valamely tagállamban vámhatósági felülvizsgálat alatt álló olyan nem közösségi tranzitárúk, amelyeket egy harmadik országból egy másik harmadik országba továbbítanak, az említett vámhatóságok intézkedése alá vonhatók, amennyiben elégséges ok áll rendelkezésre, hogy felmerüljön a gyanú arra vonatkozóan, hogy ezek „hamisított” vagy „kalóz”-árúk, és különösen hogy ezen árukat az Európai Unió területén fogják forgalomba hozni akár a vámeljárással betartásával, akár jogellenes forgalomba hozatal útján abban az esetben is, ha nem állnak fenn erre utaló bizonyítékok (perösszefoglaló, 112. pont).

Ítélet⁵

Az EU Bírósága 2011. december 1-jén hozott ítéletével többek között az alábbiakat állapította meg.

Az alapügyekben nem vitatott, hogy az antwerpeni kikötőben lefoglalt borotvakészülékek adott esetben minősülhetnének a 3295/94/EK rendelet szerinti „kalózárúknak”, ha Belgiumban vagy valamely más olyan tagállamban hoznák forgalomba azokat, ahol a Philips szerzői jogokkal rendelkezik, és oltalomban részesül az általa hivatkozott formatervezési minták tekintetében, ahogyan az sem vitatott, hogy a londoni Heathrow repülőtéren vizsgálat alá vont mobiltelefonok sértenék a Nokia által hivatkozott közösségi védjegyet, és ennél fogva az 1383/2003/EK rendelet szerinti „hamisított áruknak” minősülnének, ha az Unióban hoznák forgalomba azokat. Ugyanakkor az alapeljárásban részt vevő felek, valamint az EU Bíróságánál észrevételeket előterjesztő tagállamok és az EU Bizottsága nem ért egyet abban a kérdésben, hogy a szóban forgó áruk az említett szellemitulajdon-jogokat megsérthetik-e azon egyszerű körülményből következően, hogy az Unió vámterületén olyan vámáru-nyilatkozat tárgyát képezték, amely a Vámkódex 84. cikkében említett felfüggesztő eljárások egyikére – nevezetesen a C-446/19. sz. (Philips-) ügyben vámraktározási eljárásra, a C-495/09. sz. (Nokia-) ügyben pedig külső árutovábbításra – irányuló kérelmet tartalmazott (ítélet, 51. pont).

A Philips, a Nokia, a belga, a francia, az olasz, a lengyel, a portugál és a finn kormány, valamint az International Trademark Association (Nemzetközi Védjegyegyesület), utalva többek között a felfüggesztő eljárás keretében bejelentett áruk uniós fogyasztók részére történő csalárd forgalomba hozatalának veszélyére, valamint azon veszélyekre, amelyeket a termékutánzatok és -másolatok az egészségre és a biztonságra nézve gyakorta jelentenek,

⁵ C-446/09 és C-495/09 sz. egyesített ügyek.

azt állítja, hogy a raktározási vagy árutovábbítási szakaszban valamely tagállamban fellelt termékutánzatokat és -másolatokat le kell foglalni és adott esetben a kereskedelemről ki kell vonni anélkül, hogy ismerni kellene arra utaló vagy azt bizonyító tényeket, hogy ezen árukat az Unióban hozták forgalomba vagy fogják forgalomba hozni. Mivel az ilyen bizonyítékokat általában nehéz fellelni, ha szükséges lenne ezek bemutatása, az lehetetlenné tenné a 3295/94/EK és az 1383/203/EK rendelet hatékony érvényesülését (ítélet, 52. pont).

A hivatkozott rendeletek alkalmazása érdekében a Philips és a belga kormány olyan fikció léteinek elfogadását javasolja, amely szerint a vámraktározási eljárásban vagy árutovábbítás keretében bejelentett és az e rendeletek értelmében vett intézkedés iránti kérelem tárgyát képező árukat úgy kell tekinteni, hogy azokat az említett kérelem benyújtásának helye szerinti tagállamban gyártották, még akkor is, ha nem vitatott, hogy a gyártásra harmadik országban került sor (gyártási fikció – ítélet, 53. pont).

A Far East Sourcing, az Egyesült Királyság kormánya és a cseh kormány, valamint az EU Bizottsága, elismerve ugyan az utánzatok és másolatok nemzetközi kereskedelmével összefüggő problémákat, úgy ítéli meg, hogy az áruk nem tekinthetők az említett rendeletek szerinti „hamisított áruknak”, sem „kalózáruknak” akkor, ha semmilyen bizonyíték alapján nem lehet azt feltételezni, hogy az érintett termékeket az Unióban fogják forgalomba hozni. Az ellenkező értelmezés alaptalanul terjesztené ki az uniós jog által, illetve a tagállamok nemzeti joga által biztosított szellemi tulajdon-jogok területi hatályát, és azt eredményezné, hogy az Unión keresztül továbbított termékek nemzetközi kereskedelmének jogszerű ügyletei számos esetben akadályba ütköznének (ítélet, 54. pont).

A felfüggesztő vámeljárás alá vont áruk ideiglenes lefoglalásáról

Amint az a Vámkódex 91., 92. és 98. cikkéből következik, az árutovábbítási eljárás, illetőleg a vámraktározási eljárás úgy írható le, hogy az árukat eljuttatják egyik vámhivatalból a másikba, illetőleg, hogy az árukat vámfelügyelet alatt álló raktárban helyezik el. Kétségtelen, hogy ezek az ügyletek ilyen minőségükben nem nevezhetők áruk Unión belüli forgalomba hozatalának [a Közösségen belül árutovábbítási ügyletek tekintetében lásd a Montex Holdings-ügyben hozott (C-281/05) ítélet 19. pontját⁶ – jelen ítélet, 55. pont].

Ugyanakkor megvalósulhat az említett jogok megsértése akkor, ha valamely, harmadik országból származó áru azon idő alatt, amíg az Unió vámterületén felfüggesztő eljárás alatt áll, vagy akár az e területre való érkezését megelőzően az uniós fogyasztók felé irányuló

⁶ A szöveg:

... a Bíróság azt is megállapította, hogy az árutovábbítás, amely abból áll, hogy a valamely tagállamban jogszerűen gyártott árukat egy harmadik államba szállítják valamely tagállam vagy tagállamok területén áthaladva, nem vonja maga után az érintett áruk forgalmazását, és ezért nem jelent veszélyt a védjegyjogtalom tárgyára (lásd egy Spanyolországból származó és Lengyelországba szánt áruszállítmány Franciaországon keresztül történő továbbítása kapcsán a Bíróság C-115/02 sz., a Rioglass és Transremar-ügyben hozott ítéletének 27. pontját).

kereskedelmi aktus – úgymint értékesítés, eladásra való felkínálás vagy hirdetés – tárgyát képezi [lásd a Class International-ügyben hozott (C-405/03) ítélet 61. pontját,⁷ valamint a L'Oréal és társai-ügyben hozott ítélet 67. pontját⁸ – jelen ítélet, 57. pont].

Tekintettel arra az – EU Bírósága által már megállapított (a C-383/98 sz., a Polo/Lauren-ügyben hozott ítélet 34. pontja⁹) – veszélyre, amelyet az Unió vámterületén vámraktárba helyezett vagy e területen keresztül továbbított áruk uniós fogyasztók részére történő csalárd forgalomba hozatala jelent, meg kell jegyezni, hogy e fogyasztók felé irányuló, már megvalósult kereskedelmi aktuson kívül más körülmények is vezethetnek ahhoz, hogy a tagállamok vámhatóságai felfüggesztő eljárás alatt bejelentett utánzatnak vagy másolatnak minősülő árukat ideiglenesen lefoglaljanak (ítélet, 58. pont).

Amint azt a francia, az olasz és a lengyel kormány hangsúlyozta, a harmadik országból származó áruk vámügyi felfüggesztő eljárás alá vonását gyakran úgy kérik, hogy az áruk rendeltetési helye vagy nem ismert, vagy annak bejelentése kevésbé megbízható módon történik. Tekintettel ezenkívül arra, hogy a termékutánzatokkal és -másolatokkal kereskedők tevékenysége rejtett jellegű, ha a vámhatóság valamely árut utánzatként vagy másolatként azonosított, annak lefoglalását nem kötheti ahhoz, hogy bizonyított legyen, hogy ezt az árut uniós fogyasztók részére már értékesítették, vagy részükre eladásra felkínálták vagy hirdet-

⁷ A szöveg:
... a védjegyjogi irányelv 5. cikke (3) bekezdésének *b*) pontjában és a KVR. 9. cikke (2) bekezdésének *b*) pontjában szereplő, az áru „felkínálása” és „forgalomba hozatala” fogalmába beletartozhat a nem közösségi áru vámjogi helyzetével rendelkező, védjeggyel ellátott eredeti termékek felkínálása, illetve eladása, ha a felkínálás és/vagy az eladás az alatt ment végbe, amíg az áruk külső árutovábbítási vagy vámraktározási eljárás alatt álltak. A védjegyjogosult felléphet az ilyen áruk felkínálásával vagy eladásával szemben, ha az szükségszerűen kapcsolódik a védjeggyel ellátott árunak a Közösségben történő forgalomba hozatalához.

⁸ A szöveg:
... amennyiben az Unió valamely tagállamában lajstromozott védjeggyel vagy valamely közösségi védjeggyel ellátott, és az EGT-ben korábban forgalomba nem hozott –, harmadik államban található termékeket valamely gazdasági szereplő online piac útján és az említett védjegy jogosultjának hozzájárulása nélkül az e védjeggyel érintett területen található fogyasztóknak értékesíti, vagy azokat az e területen található fogyasztókat célzó ilyen piacon eladásra kínálja fel vagy hirdeti, az említett jogosult a védjegyjogi irányelv 5. cikkében és a KVR. 9. cikkében szereplő szabályok alapján felléphet ezen értékesítéssel, eladásra való felkínálással vagy hirdetéssel szemben. A nemzeti bíróságok feladata annak esetenként történő értékelése, hogy releváns jelek engednek-e arra következtetni, hogy a védjeggyel érintett területen elérhető online piacon feltüntetett eladásra történő felkínálást vagy hirdetést az e területen található fogyasztóknak címezték-e.

⁹ A szöveg:
Egyébként a nem közösségi áruk tranzit továbbítása nem teljesen idegen a belső piac hatásaitól. Tény, hogy egy jogi fikción alapul. Azokra az árukra, amelyek ilyen eljárás hatálya alá esnek, sem az importra vonatkozó előírások, sem az egyéb közösségi előírások nem vonatkoznak. Olybá veendő, mintha ezek az áruk nem léptek volna be a Közösség területére. Hiszen azokat nem egy tagállamból hozták be és egy vagy több tagállamon haladnak át, mielőtt egy másik nem tagállamba exportálják azokat. Ez a művelet annál inkább ki van téve annak, hogy a belső piacra közvetlen hatással legyen, minthogy fennáll annak a kockázata, hogy hamisított terméket tranzit címén csalárd módon hoznak be a közös piacra, amint azt néhány tagállam kormánya írásbeli észrevételében és a meghallgatáson előadta.

ték, mert ez esetben a 3295/94/EK és az 1383/2003/EK rendelet hatékony érvényesülését gyengíti (ítélet, 59. pont).

Ellenkezőleg, az a vámhatóság, amely az Unióban szellemi tulajdon-jogi védelem hatálya alá tartozó terméket utánzó vagy másoló áru vámraktárban vagy árutovábbítás keretében való megjelenését észlelte, jogszerűen intézkedhet, ha olyan tényköörülményekről van tudomása, amelyek szerint az áruk gyártásában, fuvarozásában vagy forgalmazásában részt vevő egy vagy több gazdasági szereplő, bár még nem kezdte meg ezen áruk az uniós fogyasztók részére történő felkínálását, éppen ezt készül megtenni, vagy kereskedelmi szándékait eltitkolja (ítélet, 60. pont).

Ami azon tényköörülményeket illeti, amelyekről a vámhatóságnak tudomással kell bírnia ahhoz, hogy a 3295/94/EK rendelet 6. cikkének (1) bekezdése és az 1383/2003/EK rendelet 9. cikkének (1) bekezdése értelmében az áruk forgalomba bocsátását felfüggeszse, illetve az árukat lefoglalja, amint azt a főtanácsnok indítványának 96. és 97., valamint 110. és 111. pontjában megjegyezte, elegendő olyan tények fennállása, amelyek gyanút kelthetnek. Ilyen tény lehet különösen az, hogy az áruk rendeltetési helyét nem jelentik be, miközben a kért felfüggesztő eljárás megköveteli ennek bejelentését, vagy hogy nincsenek pontos, illetve megbízható információk az áruk gyártójának vagy fuvarozójának kilétéről, illetve címéről, vagy hogy nem működnek együtt a vámhatósággal, vagy akár az, hogy az érintett árukra vonatkozóan olyan iratokra vagy levélváltásra derül fény, amelyek arra utalnak, hogy megtörténhet ezen áruk az uniós fogyasztók részére történő jogellenes forgalomba hozatala (ítélet, 61. pont).

Amint arra a főtanácsnok indítványának 106. pontjában rámutatott, az ilyen gyanúnak mindig az adott eset egyedi körülményein kell alapulnia. Ha ugyanis ez a gyanú és az abból következő intézkedés azon az egyszerű elméleti feltevésen alapulna, hogy az uniós fogyasztók részére történő csalárd forgalomba hozatal eleve nem zárható ki, akkor minden, külső árutovábbítás tárgyát képező vagy vámraktárban lévő árut a szabálytalanságra utaló legcsekélyebb konkrét tényköörülmény nélkül le lehetne foglalni. E helyzetben pedig fennállna a veszélye annak, hogy a tagállami vámhatóságok intézkedései esetlegessékké és túlzott mértékűvé válnának (ítélet, 62. pont).

E tekintetben megfontolandó, hogy a harmadik országból származó és egy másik harmadik országba szállított, utánzatnak vagy másolatnak minősülő áruk az e két államban hatályban lévő szellemi tulajdonra vonatkozó szabályoknak megfelelően. Tekintettel a közös kereskedelempolitikának az EKSZ 131. cikkében, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés 206. cikkében rögzített fő céljára, amely abban áll, hogy a világkereskedelem a nemzetközi kereskedelemre vonatkozó korlátozások fokozatos megszüntetése által fejlődik, alapvető jelentőségű, hogy ezen árukat az Unión keresztül anélkül lehessen továbbítani egyik harmadik országból a másik harmadik országba, hogy ezt a műveletet a tagállami vámhatóságok – akár csak ideiglenes lefoglalás révén – akadályoznák. Márpedig pontosan ilyen akadály keletkezne azáltal, ha a 3295/94/EK és az 1383/2003/EK rendeletet úgy értelmeznénk, hogy elképzelhető az árutovábbítás tárgyát képező áruk lefoglalása anélkül, hogy

a legcsekélyebb ténykörülmeny utalna arra, hogy azokat az uniós fogyasztók részére csalárd módon hozhatják forgalomba (ítélet, 63. pont).

Végül, ami azon árukat illeti, amelyek esetében az ezen ítélet 61. pontja szerinti egyetlen ténykörülmeny sem áll fenn, de amelyek vonatkozásában felmerül annak a gyanúja, hogy a feltételezett rendeltetési harmadik országban sértenek valamely szellemitulajdon-jogot, meg kell jegyezni, hogy elképzelhető, hogy azon tagállamok vámhatóságai, amelyekben ezek az áruk külső árutovábbítás tárgyát képezik, a TRIPS-megállapodás 69. cikke alapján együttműködjenek a szóban forgó harmadik ország vámhatóságaival annak érdekében, hogy adott esetben megakadályozzák az áruk nemzetközi kereskedelmét (ítélet, 65. pont).

Annak megítélése végett, hogy a Nokia kérelmének a vámhivatal általi elutasítása összhangban volt-e az 1383/2003/EK rendelet 9. cikkének (1) bekezdésével, a Brit Fellebbviteli Bíróságnak a fenti megállapításokra tekintettel kell megvizsgálnia, hogy a vámhivatal tudott-e olyan ténykörülmenyekről, amelyek az említett rendelkezés értelmében gyanúra adhattak okot, és amelyek miatt az említett rendelet alapján köteles volt az áruk forgalomba bocsátását felfüggeszteni vagy az árukat lefoglalni azzal a céllal, hogy az ügy érdemi elbírálására illetékes hatóság döntésének meghozataláig az áruk mozgását megakadályozza. A Nokia által felhozott és az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban említett tények, különösen, amelyek a szóban forgó áruk feladója kilétének ismeretlenségére vonatkoznak, amennyiben pontosnak bizonyulnának, e tekintetben relevánsak lennének.

Ugyanakkor az Antwerpeni Bíróságnak a Philips által indított eljárásban a 3295/94/EK rendelet 6. cikke (2) bekezdésének *b*) pontjával – jelenleg az 1383/2003/EK rendelet 10. cikkének első bekezdésével – összhangban azt kell megállapítania, hogy a vámhatóság által az említett 6. cikk (1) bekezdése alapján már lefoglalt áruk ténylegesen sértik-e a hivatkozott szellemitulajdon-jogokat (ítélet, 67. pont).

Márpedig az ügy érdemére vonatkozó, a 3295/94/EK rendelet 6. cikke (2) bekezdésének *b*) pontja és az 1383/2003/EK rendelet 10. cikkének első bekezdése szerinti döntést nem lehet gyanúra alapozva meghozni, hanem azt annak vizsgálatára kell alapozni, hogy van-e bizonyíték a hivatkozott jog megsértésére (ítélet, 68. pont).

E tekintetben meg kell állapítani, hogy abban az esetben, ha az ügy érdemi elbírálására illetékes bírósági vagy más szerv a hivatkozott szellemitulajdon-jog megsértését megállapítja, az érintett áruk vámjogi sorsa nem lehet más, mint a megsemmisítés vagy a felajánlás. Ez következik a 3295/94/EK rendelet 2. cikkéből és az 1383/2003/EK rendelet 16. cikkéből, együtt értelmezve a Vámkódex 4. cikkével, míg az említett rendeletek 11., illetve 18. cikke emellett kimondja, hogy eredményes és elrettentő hatású szankciókat kell bevezetni az e rendeletek alapján megállapított jogsértésekre vonatkozóan. Nyilvánvaló, hogy az érintett gazdasági szereplők nem szenvedhetnek el ilyen tulajdonelvonást és szankciót pusztán a csalás veszélyére alapozva, illetve olyan fikció alapján, mint amelyet a Philips és a belga kormány javasol (ítélet, 51. pont).

Következésképpen, amint azt az Egyesült Királyság kormánya és a cseh kormány, valamint a Bizottság helytállóan állítja, az ügy érdemi elbírálására illetékes szerv nem mi-

nősíthet „hamisított árunak”, „kalózárunak”, vagy általánosabban „szellemitulajdon-jogot sértő árunak” olyan árukat, amelyekkel kapcsolatban egy vámhatóság részéről az Unióban alkalmazandó valamely szellemitulajdon-jog megsértésének gyanúja merült fel, de amelyek tekintetében alapos vizsgálatot követően nem nyer bizonyítást, hogy azokat az Unióban történő forgalomba hozatalra szánják (ítélet, 70. pont).

Ami azon bizonyítékokat illeti, amelyeknek az ügy érdemi elbírálására illetékes szerv rendelkezésére kell állniuk ahhoz, hogy megállapítsa, hogy az Unió vámterületére beléptetett, de ott szabad forgalomba nem bocsátott, utánzatnak vagy másolatnak minősülő áruk alkalmasak az Unióban alkalmazandó valamely szellemitulajdon-jog megsértésére, meg kell jegyezni, hogy ilyen bizonyítéknak minősülhet az áruknak egy uniós vásárló részére történő értékesítése, az uniós fogyasztók részére történő, eladásra felkínálás, illetve hirdetés, vagy akár az érintett árukkal kapcsolatos olyan iratok vagy levélváltás megléte, amelyek bizonyítják, hogy az áruknak az uniós fogyasztók részére történő jogellenes forgalomba hozatalát tervezik (ítélet, 71. pont).

A jogellenes ügyletek elleni küzdelmet az EU Bírósága által már megállapított az a körülmény sem akadályozza, hogy a szellemitulajdon-jog jogosultja nem tud az ügy érdemi elbírálására illetékes szervhez fordulni akkor, ha az érintett áruknak az Unió vámterületén való jelenlétéért felelős gazdasági szereplők a kilétüket nem fedték fel (a C-223/98 sz., az Adidas-ügyben hozott ítélet 27. pontja).¹⁰ E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az uniós vámjog kimondja azon elvet, amely szerint a vámeljárás alá vonandó árukról vámáru-nyilatkozatot kell benyújtani. Amint a Vámkódex 59. cikkéből és annak végrehajtási rendelkezéseiből kitűnik, ha egy vámáru-nyilatkozat nem azonosítható azért, mert abban a nyilatkozattevő vagy más érintett gazdasági szereplők nevét vagy címét fedték fel, annak a következménye az lesz, hogy a kért vámeljárásban előírt célokra az árukat nem lehet érvényesen forgalomba bocsátani. Ezenkívül ha a felelős gazdasági szereplők kilétére vagy címére vonatkozó adatok továbbra is hiányoznak, az áruk ugyanazon kódex 75. cikke alapján elkobozhatóak (ítélet, 75. pont).

A fenti megfontolások összességére tekintettel a feltett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 3295/94/EK és az 1383/2003/EK rendeletet a következőképpen kell értelmezni:

- *azon harmadik országból származó áruk, amelyek az Unióban védjegyoltalom alatt álló termék utánzatának minősülnek, vagy az Unióban szerzői jogi vagy szomszédos jogi oltalom alatt, illetve formatervezésiminta-oltalom alatt álló termék másolatának minősülnek, nem tekinthetők a szóban forgó rendeletek értelmében „hamisított áruknak” vagy „kalózáruknak” pusztán azon tényből kifolyólag, hogy azokat az Unió vámterületére felfüggesztő eljárás keretében léptetik be;*

¹⁰ A szöveg:

A vámrendelet hatékony alkalmazása közvetlenül függ attól az információtól, amelyet a szellemi tulajdon jogosultjával közölnek. Ezért ha a vámáru-nyilatkozat aláírójának a neve vagy a küldemény címzettjének a neve nem közölhető vele, úgy gyakorlatilag lehetetlen számára, hogy az az illetékes nemzeti hatóság előtt jogait érvényesítse.

- ezek az áruk ugyanakkor sérthetik a szóban forgó jogokat, és ezért tekinthetők „hamisított áruknak” vagy „kalózáruknak” akkor, ha bizonyított, hogy azokat az Unióban történő forgalomba hozatalra szánják, erre pedig különösen az jelent bizonyítékot, ha megerősítést nyer, hogy az érintett árukat egy uniós vásárló részére értékesítették, vagy uniós fogyasztók részére eladásra felkínálták, illetve hirdették, vagy pedig ha az érintett árukkal kapcsolatos iratokból vagy levélváltásból kiderül, hogy az áruknak az uniós fogyasztók részére történő jogellenes forgalomba hozatalát tervezik;
- ahhoz, hogy az érdemi döntésre illetékes szerv eredményesen vizsgálhassa meg az ilyen bizonyítéknak és a hivatkozott szellemi tulajdon-jog megsértését megvalósító egyéb tényeknek a létezését, az intézkedés iránti kérelem alapján eljáró vámhatóságnak, amint tudomást szerez a szóban forgó jogsértés fennállásának gyanúját felvető tényköriülményekről, fel kell függesztenie az érintett áruk forgalomba bocsátását, vagy azokat le kell foglalnia; továbbá, hogy
- e tényköriülmények között szerepelhet különösen az, hogy az áruk rendeltetési helyét nem jelentik be, miközben a kért felfüggesztő eljárás megköveteli ennek bejelentését, vagy hogy nincsenek pontos, illetve megbízható információk az áruk gyártójának vagy fuvarozójának kilétéről, illetve címéről, vagy hogy nem működnek együtt a vámhatósággal, vagy akár az, hogy az érintett árukra vonatkozóan olyan iratokra vagy levélváltásra derül fény, amelyek arra utalnak, hogy megtörténhet ezen áruknak az uniós fogyasztók részére történő jogellenes forgalomba hozatala (ítélet, 78. pont és rendelkező rész).

Kommentárok

Az ügy iránti nagy érdeklődést jelzi, hogy már a főtanácsos perösszefoglalójának közzétételét követően, az ítélet meghozatala előtt is több kommentár foglalkozott az üggyel. Ezek közül kiemelkedő *Heath*,¹¹ *Schneider*¹² valamint az *INTA*¹³ (International Trademark Association) tanulmánya.

¹¹ *Ch. Heath*: Customs, seizures, transit and trade. IIC 2010, Nr. 8. p. 881.

¹² *M. Schneider*: Fake goods in transit: the AG's Opinion on fictions and suspicions. Journal of Intellectual Property Law and Practice, 2011, No. 7, p. 437.

¹³ The Trademark Reporter, May–June 2010. Court Submission. Written Observations...

Az „Észrevételek” végkövetkeztetései:

Az olyan áruk, amelyek nem az EU-ból származnak, de közösségi védjeggyel vannak ellátva, s amelyek vámfelügyeleti eljárás hatálya alá esnek, s amelyeket az egyik nem tagállamból a másik nem tagállamba szállítanak, az 1383/2003/EK rendelet 2(1)(a) cikke alapján „bitorló áruk”-nak (counterfeit goods) minősülhetnek, ha engedély nélkül olyan védjeggyel vannak ellátva, amely azonos az ugyanolyan fajta árukra érvényesen bejegyzett védjeggyel, vagy amelyet lényeges jellemzőit tekintve nem lehet megkülönböztetni egy ilyen védjegytől.

Annak mérlegelése alkalmával, hogy az ilyen áruk „bitorolt áruk”-e az illetékes vámhatóságnak vagy a nemzeti bíróságnak nem szükséges mérlegelnie, hogy ezeket az árukat az EU piacán forgalomba fogják-e hozni, sem pedig, hogy azokat jogsértő módon elterelik-e.

Ezek a terjedelmes elemző írások, amelyek az elbírálásra váró kérdés problematikáját, jogi környezetét több oldalról megvilágították, az ügyben hozott ítéletre tekintettel ma már részben meghaladottak. Megemlékezésüket azonban mégis mellőzhetetlennek tartom, mert bárki foglalkozzék is a szóban forgó kérdéssel, azokból hasznos gondolatokat meríthet. Sőt, néhány mondat erejéig saját megjegyzéseim keretében magam is visszatérek azokra.

Ismereteim szerint *von Mühlendahl*¹⁴ az elsők között számolt be az EU Bíróságának ehe-lyütt ismertetett ítéletéről. Kommentárját azzal kezdi, hogy alighanem a végére érkeztünk annak az útnak, amely az EU-ban a hamisított áruk tranzitja elleni harcot illeti: a lefoglalás elvileg lehetséges ugyan, de ha megállapítást nyer, hogy az áru átmenő forgalom (tranzit) tárgyát képezi, akkor a lefoglalást fel kell oldani. Ez az eredmény viszont jelentős visszalépés a hamis áruk elleni küzdelemben. Elismeri, hogy ez a megoldás szükségszerű volt tekintettel arra, hogy az EU-jogban a vámhatóságok által foganatosított lefoglalás és a belföldi jogsér-tések között összefüggés áll fenn.

Szerinte ez az utolsó fejezet a territorialitás elvén alapuló jogi szabályozásban. Az ered-mény persze ésszerűnek tűnik, ha a jogok csak a tranzitorszámban állnak fenn, de ilyen jo-gok sem a származási országban, sem a rendeltetési országban nincsenek. Ezzel szemben a bitorlással határos eset áll fenn, ha több mint valószínű, hogy a hamisított áruk a származási országban és a rendeltetési országban jogsértőek.

Az ítélet 65. pontjában vázolt feltételezés (a tranzitorszám vámhatóságainak együttműkö-dése harmadik ország vámhatóságával) nézete szerint roppant kétséges, és alig hihető, hogy az ilyen áruknak a nemzetközi kereskedelemből történő visszavonását eredményezné.

Hivatkozik a *Müncheni Max Planck Intézet* tanulmányára,¹⁵ amelyet az EU Bizottsága 2011 augusztusában tett közzé, s amely e vonatkozásban joghézagot állapít meg. A tanul-mány azt javasolja,¹⁶ hogy a hamisított tranzitárukkal szembeni fellépés az esetben is lehet-séges legyen, ha az áru a tranzitorszámban, valamint a rendeltetési országban egyaránt jog-sértő. Kíváncsian várja, hogy az EU Bizottsága ezt a javaslatot magáévá teszi-e vagy sem.

A *Managing Intellectual Property* folyóirat szerkesztőségi cikkben,¹⁷ amelynek azt a blikkfangos (de félrevezető) címet adja, hogy „A tranzitáru lefoglalható”, a lap gyakorlatá-nak megfelelően két szakembert szólaltat meg, hogy az ítéletről véleményt mondjon.

J. Nurton szerint a szellemi tulajdon-jogok (IP) jogosultjai elégedettek lehetnek, mert az EU Bíróságának ítélete szerint a bitorlás gyanús termékeket a vámhatóság lefoglalhatja. A bitorlás bizonyítása ugyanakkor egyre bonyolultabb.

¹⁴ A. von Mühlendahl in: Bardehle-Pagenberg IP Report, 2011/IV. p. 17.

¹⁵ Study on the Overall Functioning of the European Trademark System: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/tm/index_eu.htm; a tanulmány magyarországi visszhangjáról (dr. Gonda Imre, dr. Lukács Péter és dr. Takács Zoltán előadásai alapján) vö. dr. Vida Sándor: Védjegyjog az európai gazdaságban: Jelentés az EK Bizottsága számára. Védjegyvilág, 2011. 2. sz. p. 17.

¹⁶ A Max Planck-tanulmány (15. l. j.) 2.2123–2.216 pontja.

¹⁷ Goods can be seized in transit. *Managing Intellectual Property*, December 2011/January 2012, p. 6.

C. *de Meyer*, aki a Philips jogi képviselőjét látja el, azt kérdezi: „Ha Önnek egy bitorklás megtörténtét kell bizonyítania, miként tudja a bizonyítékokat produkálni?” A probléma áthidalása érdekében szerinte hasonló tényállás esetén a megoldás a bizonyítási teher megfordítása: hiszen csak a kereskedő tudja, hogy mi az áru végső rendeltetése. Ezért neki kellene bizonyítania, hogy az árut hová, azaz nem az EU piacára szánják.

Megjegyezi, hogy az EU Bizottsága jelenleg vizsgálja, hogy a tranzitárakra vonatkozó rendelkezéseket célszerű-e módosítani. De Meyer is utal a Max Planck Intézet tanulmányára, amely ugyancsak jelzi a problémát. „Olyan megoldást kell találnunk, amely megfelel a szellemi tulajdon-jogok jogosultjainak, valamint a tisztességes kereskedők érdekeinek” – mondja.

Megjegyzések

1. Az EU-jog alapelve az áruk szabad mozgásának biztosítása (az EU piacán), s már az Európai Közösséget létrehozó Római Szerződésnek (1957) is egyik legfontosabb rendelkezése volt a tagállamok közötti vámok eltörlése¹⁸ (EKSZ 23–26. cikk). Erről a már évtizedekkel ezelőtt megvalósult vámunióról természetesen megemlékezik az EU működéséről szóló, hatályos Lisszaboni Szerződés is (28–31. cikk).

Az EU kereskedelem- és vámpolitikája természetesen nem jelent bezárkózást. Az áruk szabad áramlásának elve magában foglalja a nem tagállamokból érkező, a nem tagállamokba irányuló, valamint az átmenő, azaz tranzitárak forgalmazását is.

2. Az itt bemutatott jogeset szokatlanul nagy érdeklődést váltott ki: nyolc ország kormánya hallatta hangját – nem is említve az EK Bizottságát.

Véleményem szerint érdekes, hogy a brit és a cseh kormány nem érzékelte azokat a veszélyeket, amelyeket a tranzitárakról szóló mentességi szabályok kijátszása jelent – ellentétben a belga, a francia, az olasz, a lengyel, a portugál és a finn kormánnyal (ítélet, 52., 54. pont).

3. Pedig a téma nem új az EU történetében sem: az EU Bírósága hasonló ügyekkel ismételtelen foglalkozott már, a Polo/Lauren-ügyben hozott ítélet alapjául ugyancsak a csalárd forgalomba hozatal szolgált (jelen ügy perösszefoglaló, 110. pont, jelen ítélet, 48. pont).

4. Előzetes kommentárjában *Schneider*¹⁹ még arról is beszámol, hogy az EU-n keresztül történő tranzitálás nemegyszer azt a célt szolgálja, hogy az áru európai eredetének látszatát keltse. Ez különösen csúcstechnikával (*high-tech*) előállított hamisított termékeknél fordul elő, ahol is a tranzit célja, hogy a rendeltetési országban lévő megrendelő, fogyasztó előtt az áru valódi eredetét leplezzék, és azt a benyomást keltsék, hogy az áru európai eredetű. Ez pedig nemcsak a végső fogyasztó számára hátrányos, de az európai ipar hírneve szempont-

¹⁸ Dr. Kecskés László: EU-jog és jogharmonizáció, 4. kiadás. Budapest, 2011, p. 57.

¹⁹ *Schneider*: i. m. (12), p. 440.

jából is az. Ha az ilyen áru alacsonyabb minőségű, akkor az állítólagos európai gyártónál fognak reklamálni, akinek majd bizonyítania kell ártatlanságát.

5. Ugyancsak előzetes kommentárjában *Heath*²⁰ megjegyzi, hogy a tranzitáru rendeltetési országát menet közben változtatni is lehet, például a tengeri hajóút során. Ezenfelül az üzletszerű bitorlók (*professional infringers*) olyan rendeltetési országot jelölhetnek meg, ahol feltehetőleg nem állnak fenn védjegyjogok, mint például a Vatikán vagy Kelet-Timor.

Majd a jogintézmény történetét tárgyalva megjegyzi, hogy már a Párizsi Uniós Egyezmény 9. cikke is rendelkezett az átmenő áruk kérdéséről.²¹ E rendelkezés megalkotásánál mintaként az 1857. évi francia védjegy törvény 19. cikke szolgált, majd az egyezmény revíziója következtében – a Brüsszelben elfogadott szöveg szerint – ma a Párizsi Uniós Egyezmény 9 (4) cikkében olvasható a ma hatályos rendelkezés.²²

Ez utóbbi megjegyzés mutatja, hogy a téma nemcsak az EU-ban nem új, de nem az világviszonylatban sem: 150 éves problémáról van szó. Ebből persze azt a következtetést is lehet vonni, hogy a bitorlók fantáziája szinte kimeríthetetlen, mindig találnak olyan megoldást, amellyel ideig-óráig képesek mások kárára jövedelemre szert tenni.

6. Befejezésként még megjegyzem, hogy a téma jogi aspektusainak, a preventív intézkedések, illetve szankciók esetleges továbbfejlesztésének kérdése napirenden van. Nálunk az AIPPI Magyar Csoportja²³ vizsgálja a kérdést. A munka jelen állása mellett ezzel kapcsolatban már annyi mondható, hogy a magyar munkabizottság abból indul ki, hogy a hazai vámszervek, valamint bíróságok eljárásukban az itt ismertetett ítéletből kiolvasható jogértelmezés figyelembevételével fognak eljárni.

²⁰ *Heath*: i. m. (11), p. 899.

²¹ *Heath*: i. m. (11), p. 901.

²² Actes de la Conférence de Bruxelles (1897) p. 248.

²³ AIPPI Q 230. Infringement of trademarks by goods in transit. Munkabizottság-vezető: *dr. Lendvai Zsófia*.